PETRA
PREŠOV, ul. SRR 1

Obchod s cirkevnými potrebami a kníhkupectvom má na sklade

Prot. P. Aleš: **Cirkevné dejiny**	95,–
Časoslov (cirk. slovanský)	75,–
Trebník	40,–
Pravoslávny katechizmus (český a rus.)	10,–
Pravoslávny katechizmus (slov.)	9,–
Fencik: **Liturgika** (rus.)	3,80
Prot. Aleš: **Liturgika** (česká)	3,–
Patriarcha Alexij: **Výbor z díla** (český)	10,–
Patriarcha Sergij: **O spasení** (slov.)	10,–
Metropolita Nikolaj: **Výňatok z diela**	12,–
Doc. Pružinský: **Patrológia I. a II. diel**	101,–
Metr. Jelevferij: **Na Božej nive** (slov.)	10,–
Cirkevné právo	37,–
Homiletika	10,–
Dr. Kačur I.: **Stručný prehľad cirkevnej archeológie**	15,–
Dr. Kernaševič: **Pastorálka**	18,–
Dr. Kernaševič: **Všeobecný typikon**	16,–
Praktický trebnik	40,–
Teologický zborník I.	54,–
Teologický zborník I.	56,–
Základné bohoslovie	24,–
Obrázky „Pamiatka na sv. Prijímanie“	3,–
Nový zákon (cirk. slovanský)	50,–
Dr. Š. Balogh: **Úvod do filozofie**	10,–
Služebník (cirk. slovanský)	60,–
Štyri evanjeliá (česky)	19,–
Istorija pravosl. cerkvi (rusky)	4,–
Teologický zborník IV.	52,–

Budúce číslo vyjde 10. septembra 1974

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel. 313 79. Vedie red. rada. Vedúci a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red.: prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukelské tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS – Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 48 – Povolené SÚTI 15/8 z 27. 12. 1972.

ODKAZ sv. CYRILA A METODA

ROČNÍK XX. – ORGÁN PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI – č. 8/1974

Detská príloha nášho Odkazu

Milé deti! Dostala som list a bola by som rada, aby ste si ho prečítali spolu so mnou i vy.

Tak teda:

Mesiac čo mesiac sa nám dostáva do rúk náš časopis Odkaz sv. Cyrila a Metoda, kde celá naša rodina nachádza veľa poučného pre svoj duchovný život. Rada by som čítala viac z cirkevnej histórie i o tom, prečo sa od katolíckej cirkvi odtrhli protestanti. O únii toho viem dosť, hoci som bola len šesťročná, keď som ju spoznala. Bol to pre mňa nepríjemný zážitok, že vtedy kresťania nenažívali v pravej láske, ale vadili sa. Dnes už mám 12 rokov a pôjdem do 7. triedy. Dnes už čítam a všeličo chápem pri tom, keď beriem do rúk knihy o križiackych výpravách, kde je jasné, že išlo o boj politický, nie náboženský, lebo vtedy v stredoveku si Rím chcel podmaniť čím viac územia pod svoju vládu.

Teraz je už všetko ináč. My sa na náboženstve učíme, že sa máme vzájomne milovať a nespôsobovať bolesť iným, a to nielen iným ľuďom, ale ani zvieratám. A o tom chcem písať tiež.

Naša celá rodina rada chodí do prírody. Raz sme mali deň voľna, tak sme sa hrali vonku. Viac bolo počuť vreskot detí, než spev vtákov, veď viete ako je to pri bytovkách, okná porozbíjané, zábradlie dolámané... Potom prišli dvaja chlapci, v rukách mali vzduchovky a vo vreckách plno brokov. Mierili na nás, my sme mysleli, že žartom, ale keď okolo jednej z nás zahvízdal brok, rozutekali sme sa. Našli si iný terč, vrabcov a lastovičky. Videli sme, ako zostrelili lastovičie hniezdo, poskakovali po ňom a zničili i vajíčka. Kým zmučených vtáčikov neusmrtili, nemali pokoja. Vysmiali sa nám, keď sme sa ich spýtali, prečo to robia. Tak vidíte, teta, že sme sa mali nad čím rozčúliť. Rodičia kupujú svojím synom vzduchovky, aby z nich vychovali trýzniteľov a zabíjačov zvierat. A je tých vtáčikov tak málo. A aj vrabčeky sú osožné, veď tiež chytajú hmyz a prežívajú s nami celý rok, v mrazoch i fujaviciach, o hlade, ale nikdy od nás neodlietajú. Milá teta! Buďte taká dobrá, upozornite v časopise deti, ako sa treba správať cez prázdniny a vôbec vždy, aby si každé dieťa vedelo vážiť prírody, a nie aby ju ničilo. S. B.

Na želanie pisateľky neuvádzam meno, je možné, že sa uvedených „hrdinov" bojí a má pravdu. Je to otrasný list a surovosťou detí sa ešte budem zaoberať, lebo je to vážny problém. Veď vy, deti, prídete po nás na naše miesta. — Chcete snáď prísť s puškami v rukách?

Vaša teta Helena.

Premenenie Ježiša Christa (Preobraženije) — ikona z XV. stor.

Premenenie Isusa Christa

(Preobraženije)

Sväté evanjelium nám hovorí, že šesť dní po vyznaní Petrovom Isus Christos v sprievode svojich učeníkov, Petra, Jána a Jakuba vystúpil na vysokú horu, ktorá sa podľa tradície volala Tábor. Svojich učeníkov vzal so sebou Christos preto, aby sa upevnila ich viera v Neho pred Jeho nadchádzajúcou smrťou na kríži. Preto ich urobil hodnými pozorovať Jeho nebeskú slávu na zemi. Samotné premenenie Isusa Christa opisujú evanjelisti takto: evanjelista Matúš a Marek opisujú sám fakt — premenil sa pred svojimi učeníkmi. Potom opisujú zmenu na tvári Isusa Christa: „... premenila sa Mu tvár" (ev. Lukáš) a „tvár Mu žiarila ako slnko" (ev. Matúš). Napokon opisujú zmenu Christovho rúcha: „... a rúcho Jeho zbelelo sťa svetlo".

Potom sa stal iný zázrak: zjavili sa dvaja mužovia — Mojžiš a Eliáš a hovorili s Christom. Význam tohto zázraku pre apoštolov mohol spočívať v tom, že ich mal utvrdiť o pravde ich vyznávania Isusa Christa za Syna Božieho.

Evanjelisti ďalej prechádzajú k popisu toho, v akom stave boli apoštoli. Evanjelista Lukáš hovorí, že učeníkov a tých, ktorí boli s nimi, premohol spánok a keď sa prebudili, videli Jeho slávu a tých dvoch mužov, ktorí stáli s Ním. Keď títo odchádzali od Neho, povedal Peter Isusovi, aby mu dovolil urobiť tu tri stánky: „nevedel totiž, čo hovorí" (Lk. 9, 33). A napokon evanjelisti opisujú koniec videnia. Keď apoštol Peter ešte hovoril, „povstal oblak a zastrel ich ... a z oblaku zaznel hlas: Toto je môj vyvolený Syn; Jeho poslúchajte". Evanjelista Lukáš hovorí, že v tú chvíľu sa učeníci zľakli a upadli. Isus Christos k nim pristúpil, dotkol sa ich a povedal: „Vstaňte a nebojte sa". Vtedy učeníci videli, že Christos je už sám.

Keď schádzali z hory, zakázal im Isus Christos o zázraku hovoriť s inými ľuďmi.

Takto teda apoštol Peter, Ján a Jakub na hore zvanej Tábor videli budúci nebeský raj. Podobnú blaženosť nebeskú mohol prežiť i apoštol sv. Pavel, ktorý ju zázračne zažil. Boh je tak milosrdný, že i obyčajným ľuďom niekedy poskytuje radosť z pocítenia života v budúcom raji. Niekedy i ľudia, ktorí sa modlia z čistého srdca a konajú dobré skutky, pociťujú neobyčajne sladký stav, podľa ktorého možno usudzovať o budúcej blaženosti.

Stáva sa to zriedkakedy, že naše srdcia a duše sú v rajskom blaženstve, častejšie sme zamračení, lebo nemáme úzky styk s

Bohom a neprebývame v Ňom pre naše hriechy.

Najlepšie a najspasiteľnejšie miesto pre rozhovor s Bohom je sv. chrám. Počúvame tu sväté slová samotného Boha v Písme svätom. Tu, v chráme Božom, pri sv. liturgii, sme veľmi blízko Bohu, sťa na hore Tábor a môžeme tu dosiahnuť rajskú blaženosť, ak sme prišli s čistým srdcom a dobrým úmyslom, ak sme v takom duchovnom stave, že túžime po obcovaní s Bohom.

Ak sme do chrámu Božieho neprišli s takouto túžbou, potom naše prebývanie v ňom nemá význam.

† Cyril,
biskup michalovský

Zosnutie Matky Božej

V deň sviatku Zosnutia Panny Márie spomíname a uctievame pamiatku jej slávneho zosnutia a zastavujeme sa v myšlienkach pri jej rakvi.

Podľa ľudského úsudku sa nám vidí, že musíme smútiť pri pomyslení na to, že kresťania stratili jej smrťou Matku každého z nás. Avšak smrť Matky Božej má iný charakter, než zvyčajná ľudská smrť, a preto bohoslužobné piesne v tento deň poväčšine sú bez smútku: upevňuje sa v nich víťazstvo života a lásky. Tieto prekrásne sviatočné hymny, plné nežnej milostivej radosti, majú hlboký zmysel; osvácujú a živia rozum každého, kto do nich s láskou vniká.

Tieto piesne svedčia o udalosti sviatku; hovoria o tom, ako boli apoštoli zázračne zvolaní zo všetkých končín zeme k Presvätej Bohorodičke, aby mohli splniť jej posledné želanie — v getsemanskej jaskyni pochovať jej telo.

To sú však len vonkajšie okolnosti, nie plný a duchovný zmysel sviatku. Zosnutie Panny Márie nebolo „chladných snom hrobu". Jej hrob sa stal rebríkom do neba. Matka Christova, „Matka Života", nezomrela, len prešla do iného, večného života. Bohorodičku neudržal hrob ani smrť, ale samotné zosnutie sa nazýva nesmrteľným v súhlase so závetom Christovým: „... nik neumrie naveky, kto žije a verí vo mňa" (Ján 11, 26).

V ľudskej reči existujú dve slová pre označenie konca pozemského jestvovania: zosnutie a smrť. Zosnutie — to je blažený a radostný prechod do novej kategórie duchovného jestvovania; taký prechod sv. cirkev želá všetkým svojim veriacim, keď sa modlí za ich pokoj „v blaženom zosnutí". Ak, podľa slov Christových, ten, kto zachováva prikázanie Jeho „neumrie naveky", o to viac „ani hrob a smrť nezadržali" Matku Božiu. V jej zosnutí víťazia pravdy zákonov; Isus Christos so synovskou láskou prijíma do svojich rúk čistú dušu Matky Svetla, potom ju kniesi i s telom a dáva ju do nebeských príbytkov nad sily anjelské, ktoré sa čudujú prechodu Márie zo zeme na nebesia.

A tak Mária po porodení Syna zostáva živá i po smrti. Pretože je pokrvne spätá s celým ľudstvom, má táto podmienka pre všetkých ľudí, najmä pre tých, ktorí milujú Pána a skutkami to dokazujú, veľký význam. Všetci, ktorí spomínajú Zosnutie Panny, sa volajú, ako to počujeme v jednej z litijných stichir jej „blízkymi príbuznými". Na týchto ľudí Bohorodička nikdy nezabudne, bude ich Orodovníčkou.

Matka Božia, to je kvet zo stromu ľudského rodu. Bola dcérou, a s narodením Syna Božieho, Stvoriteľa, sa stala Matkou ľudstva. Oslavujeme ju za

to, že nezabudla na korene, z ktorých vyrástla, nezabudla na ostatné konáre tohto stromu, na všetkých ostatných ľudí, narodených v ktoromkoľvek čase, ktorí ju vyznávajú ako Bohorodičku a ktorí oslavujú jej prečisté meno. Nosí v svojom srdci starostlivosť o ľudí celého sveta. A tých, ktorí sa dovolávajú jej materinskej lásky, vedie ako svojich blízkych spolu so sebou k svojmu jednorodenému Synovi, Ježišu Christovi.

Tak sa splnilo proroctvo. Panna po narodení Christovom a živá po smrti ustavične vedie ku spáse svojich nasledovníkov.

Preto „nezúfajte, ľudia Boží" — večne živá Matka z Bohom danej milosti (Lk. 1, 30), svojimi materinskými a všemohúcimi modlitbami oroduje večne za tých, ktorí ju uctievajú.

Maka Božia, ktorá si nezanechala svet, blažená naša Orodovníčka, v modlitbách neúnavná, naša nádej, buď vždy s nami a modli sa za nás k svojmu Synovi a nášmu Bohu! Svojimi modlitbami zbav naše duše smrti. (ŽMP)

Prorok Eliáš

„Živý je Hospodin, Boh izraelský, pred ktorého tvárou stojím, že nebude v týchto rokoch rosy ani dažda, jedinej vedľa reči mojej" (III. Kráľ. 17, 1). Tieto slová vyslovil nahnevaný najvýznamnejší prorok izraelský Eliáš Tesbitský k odpadlíkovi a rušiteľovi **„zákona"**, izraelskému kráľovi Achabovi. Tento dosiaľ neznámy a zrazu sa objavivší prorok sa stal živým svedomím bezbožného kráľa Achaba a izraelského ľudu.

Vystúpenie proroka Eliáša sa stalo v časoch pohnutých pre Izrael. Mocná ríša izraelská, ktorú priviedol na vrchol moci svojou štátnickou prezieravosťou kráľ Dávid, prežila v celosti len jeho nástupcu, syna a kráľa Šalamúna. Šalamún nevytrval do konca. Nesmierne bohatstvo dvorného života, sláva a moc, to všetko viedlo k úpadku. Hoci Šalamún v izraelských dejinách bol veľkou postavou, predsa jeho rozkošnícky život s pohanským nádychom oslaboval energiu jeho ducha. Najväčšou hrozbou pre kráľa a dynastiu bol služobník Jeroboám, ktorý Šalamúna nenávidel. To všetko viedlo po smrti Šalamúnovej k rozdeleniu kráľovstva Izraela na kráľovstvo Judské a Izraelské, kde vládli rôzne dynastie. Hlboký úpadok postihol najmä kráľovstvo Izraelské počas vlády kráľa Achaba, ktorý v bezbožnosti predstihol i vlastného otca. Tu prichádza prorok Eliáš, aby pripomenul ľudu a jeho kráľovi zmluvu s Hospodinom.

O prorokovi Eliášovi, jeho pôvode a rodisku sa zachovalo len málo správ. Už jeho meno **„Eliah"** — to značí **„môj Boh je Hospodin"**, ukazuje na poslanie hlásateľa a obrancu čistého náboženstva Hospodinovho proti kultu týrskeho boha Bála a jeho družky Astary, bohyne plodnosti. Eliáš podľa svojho priezviska snáď pochádzal z mestečka Tesby pri rieke Jordán. Svoje poslanie začal

Prorok Eliáš — ikona zo XIV. stor.

uplatňovať, keď tomuto pohanskému kultu začal podliehať celý národ. Vtedy predstúpil pred kráľa Achaba a predpovedal krajine neúrodu a hlad, čo sa aj stalo, ako svedčí Biblia. Eliáš sa musel skrývať pred kráľovým hnevom v samote, ktorá utvárala jeho charakter a pripravovala ho na ťažké poslanie proroka. — Sucho a hlad trvalo tri roky, keď sa Eliáš rozhodol znovu sa stretnúť s Achabom a požiadať ho, aby izraelský ľud bol zhromaždený na hore Karmel, kde býval oddávna uctievaný obetný oltár Hospodinov. Žiadal i to, aby boli prítomní všetci Bálovi a Astartini

kňazi. Eliáš vtedy predniesol k ľudu prejav plný výčitiek. Pohromu nazval trestom Božím a potom priniesol Hospodinovi zápalnú obeť. Izraelský ľud zavrhol Bálových kňazov pre ich neúspech a zahubil ich. Po tejto otrasnej udalosti prišiel očakávaný dážď. Achab sa vrátil rýchlo na kráľovský dvor, aby povedal svojej manželke Jezábel, čo sa stalo, lebo dúfal, že ju získa pre vieru v Hospodina. Opak bol však pravdou. Chcela Eliáša zničiť.

Eliáš bol skľúčený obratom udalostí a slabosťou kráľa a utiekol do Bersabé v kráľovstve Judskom, potom do Arabskej púšte. Tu prosil Hospodina o smrť. Želanie proroka nebolo prejavom malovernosti, ale skôr domnienkou, že jeho život je už zbytočný, keď nemohol splniť úlohu, ktorú mal pred sebou. Ale Hospodin neopustil proroka. Mal odísť na horu Oreb, ktorú ľud volal horou Božou. V jaskyni sa mu tam zjavil Hospodin, ako Boh všemohúci, ktorý i keď dopustil na Eliáša túto skúšku, mal svoj úmysel. Eliáš dostal nový príkaz.

Prorok Eliáš vystúpil ešte raz verejne proti kráľovi Achabovi. Despotizmus izraelských kráľov však vtedy nepoznal medzí. Eliáš prorokoval skazu jeho domu, čo sa i stalo. Kráľovský rod vymrel.

Ušľachtilý a ľudský postoj k veciam viery vyjadril prorok vlastnými slovami: **„Veľmi horlil som pre Hospodina, Boha zástupov"**. A tak pre seba tento človek Boží nehľadal nič, všetko chcel obetovať Hospodinovi a svojmu ľudu. Prorok Eliáš zanechal po sebe trvalý dojem u izraelského ľudu. Prispeli k tomu hrdinské činy, jeho smelosť, láska k Hospodinovi a zákonom, láska k vlasti, zmysel pre spravodlivosť, a preto celý život proroka bol opradený akoby sieťou rôznych povestí.

Podľa Talmudu Eliáš žije večne. Talmud i Midraš si predstavujú, že Eliáš je prítomný na zhromaždeniach mudrcov a svätých, v židovských školách a v synagógach pri rôznych náboženských obradoch. Je nazývaný predchodcom mesiášskeho času, obyvateľom raja, ktorého nestretla smrť Adamova. Neskoršie Židovstvo prisudzuje Eliášovi úlohu, ktorá bude spočívať v náprave **„všetkých vecí"**, spočívajúcu vo vnútornej obnove Božieho ľudu a v obnove jeho vonkajšej existencie. I Nový zákon pripomína niektoré udalosti z Eliášovho života. Najmä v rozprávaní o premenení Isusa Christa sa hovorí o tom, že Mojžiš a Eliáš sa zjavili, aby sa rozprávali s Christom. Čistá duša tohto proroka, jeho nepoškvrnené srdce ľudskými vášňami a jasná myseľ smerujúca vždy k vyšším záležitostiam, korunovali ho napokon nesmrteľnou slávou.

K. J. Rosák

Tridsiate výročie Slovenského národného povstania

Pred tridsiatimi rokmi na európskom kontinente ešte zúrila najstrašnejšia vojna v dejinách ľudstva. Detonácie bômb, výstrely a plamene vojnového požiaru šľahali i v našej krajine, kde už žiara slobody vychádzala nad obzorom, z východu, od veľkej bratskej krajiny — Sovietskeho zväzu. Národy ZSSR niesli nám pod znamením päťramennej hviezdy za cenu nesmierneho utrpenia a obetí slobodu a mier.

Dnešná Československá socialistická republika a spolu s ňou i jej bratia-osloboditelia oslávia v tomto roku 30. výročie Slovenského národného povstania.

Pod dojmom víťaznej ofenzívy hrdinskej Sovietskej armády duch nespokojnosti, protestu a vzdoru sa v lete roku 1944 uvoľnil a vyústil do celonárodného ozbrojeného povstania. Povstanie sa takto stalo najvýznamnejšou udalosťou v československom odboji vôbec. S národnými záujmami spájalo SNP aj internacionálne záujmy a medzinárodnú solidaritu bojovníkov proti fašizmu. Po boku Slovákov bojovali Česi, Bulhari, Ukrajinci a iní príslušníci národov ZSSR, Maďari, Juhoslovania, Rumuni, Francúzi a iní antifašisti rôznych národov, i mnohí Nemci, ktorí prešli na stranu povstalcov. Spoločný boj Slovákov tak demonštroval internacionálny charakter povstania, jeho prínos pre vec slobody všetkých ujarmených národov, ktoré trpeli pod najreakčnejšou mocou imperializmu v podobe nemeckého, talianskeho a japonského fašizmu. Preto oslavy nášho národného sviatku sú trvalým bojovým prejavom generácie, ktorá zvíťazila nad fašizmom. Veď my, ktorí sme boli očitými svedkami nerovného boja proti fašistickým votrelcom a ich domácim prisluhovačom, vieme oceniť v plnej miere to, že sme napokon zvíťazili nad fašizmom v jeho plnej nahote vtedy, keď bol postrachom ľudstva. Keď dnes navštívime bývalé koncentračné tábory, cítime hrôzu z toho, čoho bol fašizmus schopný, akého zverstva a ponižovania ľudskej dôstojnosti až po zabíjanie v peciach, na šibeniciach, v mučiarniach a pod elektrickým prúdom nabitými drôtmi.

S vďakou, úctou a uznaním v týchto dňoch spomíname na statočných povstaleckých bojovníkov. Spomíname na jánošíkovské družiny, z ktorých vznikali celé partizánske oddiely takmer po celom Slovensku. Pokrokové sily slovenského národa dňa 29. augusta 1944 jednoznačne dali najavo svoje

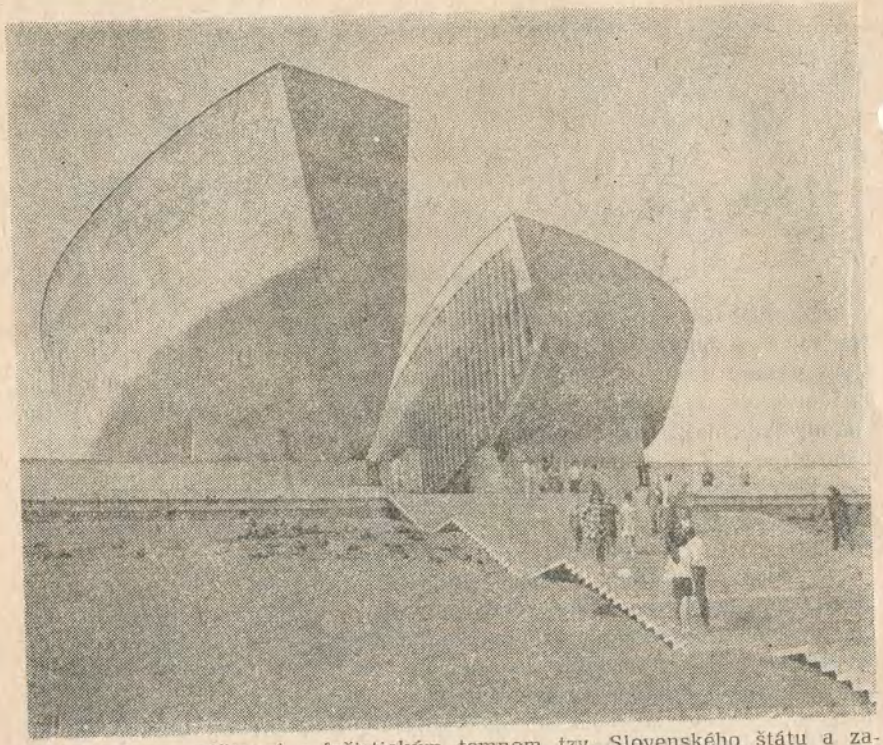

odhodlanie — zúčtovať s fašistickým temnom tzv. Slovenského štátu a zaradiť sa do celoeurópskeho boja proti fašizmu. Pred celým svetom tak dokumentovali, že Slováci a Česi chcú žiť v spoločnom štáte — Československej republike i spolu s menšinami v duchu bratstva, spravodlivosti a rovnoprávnosti.

Keď si dnes spomíname na boj proti fašizmu v slávnych dňoch SNP, nesmieme zabúdať, že v hrdinskom boji bol naším najvernejším priateľom Sovietsky zväz, že vyše 130 000 chrabrých sovietskych vojakov a partizánov položilo svoje mladé životy na našom území pri oslobodzovaní našej vlasti a v Slovenskom národnom povstaní, aby sme mohli žiť, aby sme revolučný odkaz chránili ako zrenicu v oku a odovzdávali ho ďalej nefalšovaný z generácie na generáciu. Je našou povinnosťou brániť dejinné pravdy a odkaz SNP, čím vzdávame hold padlým hrdinom.

V bojoch za našu slobodu zomierali i naši pravoslávni veriaci bez rozdielu národnosti, či už zo Zemplína, Spiša, či z Makovice.

Celých 30 rokov nás delí od SNP, mnoho sa odvtedy u nás zmenilo, i tu, na východnom Slovensku. My, pravoslávni veriaci, plne využívame slobodu a uvedomujeme si, že žijeme v socialistickej spoločnosti a že spoločne

budujeme šťastný domov ako plnoprávni občania našej vlasti. Naše obce a mestá sa zmenili výrazne k lepšiemu, sú na nepoznanie odvtedy, čo bieda sadala za naše stoly. Biedu sme vyhnali svojím socialistickým upovedomením, láskou k vlasti. Názor pravoslávnej cirkvi na túto vec je správny a budeme s kľudným kresťanským svedomím ešte intenzívnejšie pokračovať v budovateľskej činnosti pre život bez strachu a neistoty, za spravodlivosť a za trvalý mier vo svete.

Pravoslávna cirkev v Československu víta snahu nášho pracujúceho ľudu o blaho nás všetkých, lebo ideál robotníckej triedy v zásade nie je v rozpore s ideálom kresťanstva, veď ide o blaho a šťastie človeka. Náš národný hrdina, blahej pamäti vladyka-mučeník Gorazd, český pravoslávny biskup, nepoložil svoj život za ideál vykorisťovania človeka človekom, ale obetoval svoj život na oltár vlasti za blaho svojho ľudu bez rozdielu názoru náboženského, príslušnosti národnostnej a rasovej. Vladyka-mučeník Gorazd je a navždy zostane naším vzorom pravého vlastenca, ktorý podľa Písma svätého konal vlastenecky v duchu slov o tom, že nikto nemá väčšej lásky než ten, kto život kladie za svojich druhov.

Oslavy 30. výročia SNP sú teda pre nás vhodnou príležitosťou na to, aby sme v čo najširšom rozsahu rozvíjali iniciatívu všetkého pracujúceho ľudu za ďalší rozvoj nášho hospodárstva, aby chleb náš každodenný dostal každý človek podľa svojej vykonanej práce a zásluh v duchu plnenia volebných programov Národného frontu.

V praxi naplňme odkaz Slovenského národného povstania, a tak v úcte vzdajme česť padlým hrdinom!

Svedectvo Písma sv. o žatve

„A Ten, kto rozsievačovi dáva semeno i chlieb, aby mal čo jesť, dá a rozmnoží vaše osivo, dá vzrast plodom vašej spravodlivosti“ (II. Kor. 9, 10—11).

Už zaznel po celom našom vidieku príkaz v zmysle proroka Joela: *„Priložte kosák, lebo dozrelo zrno“* (3, 3) a na našich poliach sa ozvala pieseň žatvy. Náš poľnohospodár s láskou uložil zrno do matky zeme, Boh požehnal jeho prácu, svojou milosťou rozmnožil zrno, a teraz príde toto požehnanie Hospodinovo na stôl pracujúceho človeka.

Ťažká je práca našich poľnohospodárov. Niekedy ich prenasleduje horúčava, inokedy vlhko. Dobrá je tu pomoc najnovšej techniky, strojov, ktoré nahradili ľudský pot a drinu. Koľkokrát sa dávnejšie musel zahnať roľník rukou, kým pokosil lán. I za technické vynálezy ľudských mozgov treba Bohu ďakovať. Žatva nie je len záležitosťou poľnohospodárov v našich družstvách, ale je záležitosťou nás všetkých. Každoročne s novou vďakou v tomto časo-

pise spomíname toto Božie požehnanie, odvoz úrody domov, lebo oceňujeme a oceniť musíme tieto výsledky statočnej práce ľudí a lásky Otca nebeského, ktorý rozmnožil zrno do zeme vložené. Žatva je kolobehom v rukách a mysliach všetkého ľudstva, ako sa píše v I. knihe M. 8, 22: *„Dokiaľ zem trvať bude, siatie a žatva, studeno i horúco, leto i zima, deň tiež a noc neprestanú"*.

Náš poľnohospodár má semä na siatie a my máme chlieb na svojich stoloch, ale ak sa pozrieme po svete, nájdeme krajiny, kde človek — tvor Boží — nemá semä ani chlieb. Na svete žije asi pol miliardy ľudí, ktorým prosba Otčenáša *„chlib naš nasuščnyj dažď nam dnes"*, je len túžbou, je snom, nie skutočnosťou. Nevieme si predstaviť matku, ktorá nevie dnes, čo zajtra dá deťom na stôl. A predsa i tam majú ľudia ruky, ktoré by chceli pracovať, je tam i zem, ktorá by chcela rodiť, ale oni nemajú semeno a pôda im nepatrí. Pôda, na ktorej sa zrodili, patrí jednotlivcom, a tí si ani neželajú, aby ich otroci mali hoci len najzákladnejšiu potrebu pre svoj život, takže keď títo otroci zasejú a zožnú svoje zrno, ich práca sa stratí v bezodných žokoch majiteľov latifundií, ktorí zostávajú netečnými voči výkrikom biedy a hladu.

Po spravodlivosti volá sv. ap. Pavel, keď hovorí, že treba, aby semä dalo vzrast plodom našej spravodlivosti. Spravodlivosť táto však nastane vtedy, až všetci roľníci budú môcť vo zväzku spolumajiteľov pre seba slobodne siať a celému svojmu národu dávať to, čo mu spravodlivo patrí — výsledok svojej práce, aby na stole každého bol dostatok chleba. Veríme, že raz tak bude. Tak volá ku všetkému ľudstvu spravodlivosť Božia.

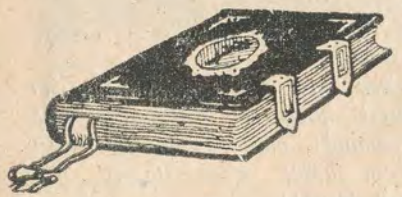

Z poučení sv. Jána Zlatoústeho

NÁDEJ V BOHA V ZÁRMUTKU

Hoci vždy potrebujeme Božiu pomoc, predsa niekedy prichádza chvíľa, kedy ju potrebujeme vo svojej núdzi viac. Aby sme však mali správny vzťah k Bohu, nesmieme zostávať v nečinnosti, ale popri svojich denných prácach nesmieme zabúdať ani na činnosť duchovnú a nezameškať v tomto smere nič, čo záleží na nás. Tak spravodlivý Jób obdržal pomoc, pretože sám pevne stál proti zlu. Tak činili i apoštoli. Taký človek i uprostred všetkých nešťastí je pevný a nepochybuje, lebo ho podporuje nádej na Boha a Jeho pomoc. Bezpečnosť, ktorá pochádza z nádeje v Boha, je úplná

a neprekonateľná. Veľká sila nádeje v Boha je podobná neprístupnej ohrade a neprekonateľnému múru, nedobytnej pevnosti a ceste spoľahlivej uprostred nebezpečenstva. Tou silou bezbranní víťazili nad ozbrojenými, a neboli to len muži, ale i ženy a slabé deti. Pred nimi i dravci zabúdali na svoju prirodzenosť a začali im slúžiť, pretože nádej v Boha všetko pretvára. Ostré zuby zvierat, temné väznice, ukrutnosť mučiteľov, hlad — ani jedno z týchto nezvíťazilo nad nádejou v Boha — tá zvíťazila vždy. „Lepšie je utiekať sa k Hospodinovi, ako dúfať v človeka" (Žalm 118, 8), hovorí prorok.

Nádej v človeka je slabá a nebezpečná, čo vedia všetci, ktorí v človeka dúfali a zahynuli spolu s ním. Nádej v Boha naopak je pevná a bezpečná. Človek môže zradiť, ale Boh nikdy neodmietne naše prosby, ak sami k tomu nedáme príčinu svojou malovernosťou alebo slabou vierou, nevytrvalosťou. Neprestávajte dúfať, neupadajte na duchu. To práve je nádej v Boha. Spomeňte si na Ninivetských, ktorí už boli nad priepasťou smrti, ale nezúfali, úprimne sa kajali a Boh im pomohol. Vidíš, aká je sila nádeje? Tak teda i ty, hoci by si stál blízko smrti, vo veľkom nebezpečenstve, nezúfaj! Boh môže ukázať východisko i z bezvýchodiskovej situácie. Práve v tvojej ťažkej situácii sa prejaví sila Božia, lebo sa prejavuje vždy, keď sila ľudská ochabuje. Vtedy prichádza čas Božej pomoci. Tak Boh zachránil troch mládencov z pece ohnivej, Daniela pred levami. Pozeraj sa takto na charakter situácie, ktorá vedie k zúfalstvu, a sila Božia ťa neopustí. Boh nikdy nemešká upevniť tvoju trpezlivosť a zosilniť tvoju lásku k Nemu.

NA NAŠU PRAVOSLÁVNU CIRKEVNÚ TLAČ TENTORAZ PRISPELI TÍTO DARCOVIA:

Pravoslávni veriaci z Breziny Kčs 150.—, Pravoslávny farský úrad Kojšov Kčs 100.—, Helena Jačková, Veľaty, okr. Trebišov, 25.—, rodina Danekova z Michalovíec 25.—, Ján Riteš, Hnojné, 25.—, Peter Kasinec, Hnojné, 25.—, Ignác Ňarjaš, Slivník, okr. Trebišov, Kčs 100.—, Pravoslávny farský úrad Košice Kčs 370.—, a Štefan Kubek zo Švermova Kčs 50.—.

Štedrým darcom vrelá vďaka za pochopenie. Mená ďalších uverejníme v budúcom čísle nášho časopisu. Pán Boh zaplať!

Štefan Horkaj, duchovný

Ženatý kňaz - dobrý pastier

(Dokončenie.)

Je zaujímavé porovnať, že v Španielsku, kde najprv zaviedli zákaz ženenia sa kňazov, o 400 rokov tento zákaz zrušili, hoci len formálne, lebo sami videli, že sa tento zákaz neosvedčil, i keď prišli na pomoc cirkevní mužovia a utvorili duchovenskú spoločnosť pri biskupských sídlach. Netrvalo to však dlho.

Pozrime sa napr. na 10. až 13. storočie na Slovensku, ako toto obdobie opisuje dr. Špirko v Cirkevných dejinách, str. 366: **„Kňazi boli zväčša ženatí, ba nielen pokračovali v manželstve, uzavretom pred vysviackou, ale sa mohli ženiť i druhýkrát. A vyskytli sa i prípady ženatých biskupov. Predbežne nevedela na tom zmeniť nič ani v duchu Gregorových ideí zvolená krajinská synoda r. 1083. Bola nútená i naďalej trpieť v službe ženatých kňazov, ba nevylúčila ani druhýkrát ženatých, ktorí sa rozviedli s manželkami (§ 97,2). Ženatý kňaz pred vysviackou mohol sa stať biskupom len v tom prípade, keď manželka súhlasila, že bude žiť vzdialená od muža na súkromnom, nie biskupskom majetku. Tieto opatrenia, pravda, boli ešte veľmi vzdialené od intencií Gregora VII. Synoda v Szabolcsi (jágerská diecéza) r. 1092 už veľmi rezolútne vystúpila proti kňazom druhýkrát ženatým. Ich manželstvo neuznala za platné a manželky museli prepustiť. Napokon ostrihomská synoda r. 1112 úplne súhlasila s nariadením Gregorovým proti kňazskej ženbe. Zneužívanie sa však vyskytlo ešte i v 13. storočí“.**

V poslednom čase sa videlo, že zákaz ženenia sa kňazom bude zrušený, ale nestalo sa tak ani na nátlak kňazov a biskupov. Všetko zostalo pri starom. Vatikánsky koncil zaznamenal určité uvoľnenie v tom zmysle, že v latinskej oblasti sa môže udeliť kňazská vysviacka i ženatým mužom, čo sa i v praxi niekedy stáva. Ako píšu Katolícke noviny, **„arcibiskup E. P. Arns z arcidiecézy Sao Paolo (Brazília) oznámil, že sa brazílski biskupi na svojom poslednom zasadnutí rozhodli umožniť prijatie kňazskej vysviacky ženatým mužom“** (19. IX. 1971). Pre diakonov na Vatikánskom koncile už manželstvo považovali za možné a dnes sa dúfa, že katolícka cirkev bude mať odvahu nepredpisovať kňazom bezženstvo.

Slovo manželky duchovného má veľkú váhu a veľký účinok, často väčší, než slovo duchovného. Na ženatého duchovného sa pozerajú ľudia komplexne, na jeho život, život jeho manželky a celej rodiny, lebo duchovný musí byť vo všetkom vzorom pre iných. Ženatý duchovný s deťmi, ktorý sa musí starať o ich potreby, vie lepšie pochopiť problémy svojich veriacich, než kňaz neženatý.

V ríši Inkov bola vláda v zásade osvietená, nebolo tu súkromného vlastníctva a každý človek sa narodil, aby pracoval, uzavrel manželstvo a mal deti. Bezženstvo bolo priamo zakázané. I dnešná doba potvrdzuje, že nie je dobre byť kňazovi samému, i spôsob života je dnes už iný. Veď kuchárky si nedrží dnes u nás už nikto, to by bolo vykorisťovanie a máloktorá žena by s tým súhlasila, aby bola vlastne manželkou, ale mala oficiálny titul posluhovačky.

Sofia Lorenová, ktorá hraje v talianskom filme **„Manželku farárovu“**, tiež hovorí o týchto problémoch: **„Som za zrušenie celibátu a som za manželstvo katolíckych kňazov, lebo sa nazdávam, že ako ženatí budú mať viac pochopenia pre problémy moderného človeka. Nemusí sa ženiť každý kňaz, ale ak sa raz ožení, mal by mať zákaz rozvodu... Preto robím tento film, lebo som presvedčená, že ním poslúžim dobrej, rozumnej veci. Som za to, aby sa kňazi ženili. Myslím, že bez manželstva nie je absolútne možné poznať problémy moderného života“.**

Jeden neženatý kňaz, dr. Š. F. píše: **„Rodina je kráľovstvom ženy, v nej je žena skutočnou kráľovnou. Je to vôľa Božia, aby ani jedna žena nikdy neprišla do pokušenia zriecť sa tejto slávy a autority, ktorá je hlboko zakorenená v samotnej prirodzenosti ženskej. Žena nesmie túžiť po iných senzačných, verejných a pominuteľných kráľovstvách“.** Ak je tomu tak, potom muž je kráľom rodiny a ani on sa nemá zriecť tejto mužskej prirodzenosti, slávy a autority, lebo aj toto je vôľa Božia.

I v pastoračnej činnosti majú ženatí duchovní lepšie výsledky, než celibátnici. Poznám ženatého duchovného, ktorý viedol taký vzorný rodinný život, že k nemu prestúpilo niekoľko sto veriacich iného náboženstva. Pravdivé slová boli napísané v Duchovnom pastieri z roku 1971 na str. 354: **„A keď sa rozprávame o veľkosti mužov, musíme k tomu dodať, že muži sú veľkými pre veľkosť ich žien, pre ich veľký cit, odvahu a múdrosť. V vzájomnom vzťahu nezáleží na prispôsobovaní sa oboch partnerov, ani na tom, či dve bytosti splynú v jednu, ale na tom, či sa títo dvaja ľudia rozličných svetov stretnú vo vedomí, že mužský svet môže byť obohatený a podporovaný tým druhým“.** — Nie je teda správne nútiť duchovného, aby sa neženil, ako ani opak nie je správny. Na pravoslávnych duchovných, hoci sú ženatí, obracajú sa často práve veriaci iného vierovyznania v rôznych duchovných problémoch, lebo im môžu pomôcť vyriešiť ich problémy a pomôcť im svojimi modlitbami.

Na záver ešte názor Jeho Svätosti patriarchu Athenagora, priekopníka jednoty kresťanstva a upevňovateľa univerzalizmu pravoslávia: **„Celibát (bezženstvo) je jedným z prostriedkov povznesenia kňaza. Týmto spôsobom je stravovaná sila osobnosti, trochu sa povznáša, služba získava vyššie vyjadrenie. Aj napriek tomu verím, že existencia ženatých kňazov v pravoslávnej cirkvi je veľké dobro. Verte, že neskôr či skôr budú ženatí kňazi aj v katolíckej cirkvi. Avšak nenáleží prinucovať a zaväzovať kňazov**

k manželstvu, každý sa má slobodne rozhodnúť. Potom celibát nech má veľkú apoštolskú hodnotu, t. j. nech symbolizuje úplné odovzdanie sa duchovného. Pragmatický poriadok cirkvi nie je juridický, ale pastiersky. My v pravoslávnej cirkvi nezaťažujeme človeka nepotrebným spôsobom, ktorý nie je odôvodnený evanjeliom. Keď svätíme ženatých ľudí, musia byť len raz ženatí. Prečo? Môj názor je, že kňaz má mať právo sa oženiť. Kňaz sa môže oženiť len pred svätením. Potom sa nesmie stýkať so ženou a nesmie sa už oženiť. V cirkvi neexistuje dvojaké odôvodnenie. Ľudia vedia, že cirkev a kresťanstvo existujú spolu a že v cirkvi je skutočná spravodlivosť. Keď som bol arcibiskupom americkým, bol daný návrh na miestnom cirkevnom sneme, aby mohol byť ustanovený kňaz, ktorý by sa oženil po vysviacke. Potom však som bol zvolený za patriarchu a otázka zostala nevyriešená. Dám však podnet synode, aby bola daná na prerokovanie budúcemu všepravoslávnemu snemu". (Hlas pravoslaví, r. 1971, str. 12.)

Takto to povedal pravoslávny ekumenický patriarcha Athenagoras pápežovi Pavlovi VI. Nazval ženatých kňazov v pravoslávnej cirkvi veľkým dobrom. V pravoslávnej cirkvi je dnes taká prax, že diakon a kňaz musí byť ženatý pred vysviackou, ak sa chce oženiť. U evanjelickej cirkvi môže byť vysvätený i slobodný muž a až potom sa môže oženiť. Už aj Homér v Odysei píše: „Niet lepšieho daru nad ten, keď žije muž a žena ako jedno telo a jedna duša v rodinnom kruhu, na radosť všetkých, čo ťa majú radi a na zlosť nepriateľom".

Za mier

MIEROVÁ KONFERENCIA V TROJICKO-SERGIJEVSKEJ LÁVRE 23.—26. 7. 1974.

Hlavná téma: „ISUS CHRISTOS OSLOBODZUJE A ZJEDNOCUJE".

Tézy:

Isus Christos je Spasiteľom ľudstva bez ohľadu na rasu, národnosť a presvedčenie.

Ačkoľvek sa Jeho dielo spásy vzťahuje predovšetkým na večnosť, predsa má vplyv na pozemský život, lebo v ňom sa večný život pripravuje, začína. Oslobodzuje človeka od hriechu sebectva, od zla nespravodlivosti, nepriateľstva a vojny.

Zjednocuje kresťanov v ich boji so všetkými negáciami. Preto mierová služba je autentickou záležitosťou kresťanov a cirkví.

A. Konkrétne prejavy tejto mierovej služby:

Cirkvi ovplyvňujú svojich členov, ale majú tiež vplyv na verejnú mienku v prospech spolupráce a zmiernenia napätia medzi národmi, na čo využívajú svoje komunikačné prostriedky (kázne, tlač, modlitby, pastoráciu, evanjelizáciu a i.). Hlavnou príčinou napätia sú nespravodlivé štruktúry spoločnosti (kolonializmus, kapitalizmus, imperializmus).

Dnes je čoraz viac uznávaným faktom, že socialistické zriadenie vo svojej oblasti odstránilo tieto štruktúry a nespravodlivosť a venuje sa len blahu človeka.

1) Európska bezpečnosť a spolupráca má predpoklady vo fakte, že tu od druhej svetovej vojny nebolo ozbrojeného konfliktu medzi štátmi. Zostáva ešte povinnosť odstrániť zvyšky studenej vojny. Prebiehajúca II. a nastávajúca III. fáza konferencie o európskej bezpečnosti a spolupráci potrebuje viac a viac podporu verejnej mienky.

2) Rovnako dôležitý pre život a rozvoj ľudstva je problém odzbrojenia a odstránenia zbraní hromadného ničenia. V prípade postupného realizovania získa ľudstvo nesmierne prostriedky pre rozvoj štátov a pre zvýšenie kultúrnej a sociálnej úrovne.

3) S tým súvisí nutná pomoc tretiemu svetu. V tejto súvislosti treba bojovať proti rasizmu a apartheidu. Pre teológov je tu úloha jasná a pomerne ľahká, pretože kresťanské učenie nerozdeľuje ľudí podľa rasy, ale hlásá jednotu pokolenia ľudského.

4) Naliehavou úlohou je ochrana životného prostredia, t. j. zeme zverenej človeku na obývanie a vzdelávanie. Starostlivosť o život súvisí so starostlivosťou o čistotu prostredia.

5) Mierová služba cirkví sa vykonáva zatiaľ viac menej individuálne vybranými oddanými jednotlivcami, ačkoľvek má v daných súvislostiach prednosť. Preto musí byť vnesená do radov všetkých príslušníkov.

B)

1) Ľudské práva súvisia nielen s nejakými právnymi predpismi, ale závisia na spravodlivej štruktúre, ktorá ráta s človekom a jeho životom. Sebec, vykorisťovateľ, zločinec (hriešnik) má právo iba na súd, a to nielen ľudský, ale i Boží.

2) Tiež ohováranie, že niet dostatok ľudských práv v krajinách socializmu umelo vytvárajú napätie medzi Východom a Západom.

Socialistický človek buduje svoj domov ako spolumajiteľ. Preto nebude používať napr. štrajk ako prostriedok k nadobudnutiu väčšieho príjmu. Vari bude „štrajkovať" človek, ktorý si buduje domček?

Ľudské práva sú diferencované podľa štruktúry, v ktorej ľudia žijú.

3) Rozdielny politicko-hospodársky systém nemá byť prameňom napätia medzi štátmi. Ich vzájomné vzťahy sú akýmsi druhom spoločenskej konkurencie systémov. Budúcnosť ukáže, čo ktorý systém priniesol človeku. My sme presvedčení o kladoch nášho socialistického zriadenia, pre ktoré i cirkvi môžu veľa urobiť.

nk.

● *Ó Hospodine, ktože smie byť hosťom v Tvojom stánku? Ktože smie prebývať na Tvojom svätom vrchu! Ten, ktorý bez úhony žije, činí spravodlivosť a vraví pravdu zo srdca; kto neutŕha jazykom, nerobí zle inému, nekydá hanu na blížneho; kto zavrhuje podliaka a ctí si bohabojných; kto nezmení si prísahu, i keď má z toho škodu; kto peniaze si na úžeru nedáva a neprijíma proti nevinnému úplatok. Kto toto robí, neskláti sa nikdy (Žalm 15, 1—5).*

Zo života Pravoslávnej bohosloveckej fakulty

UKONČENIE AKADEMICKÉHO ŠKOLSKÉHO ROKU

Na každej vysokej škole býva slávnostná atmosféra pri vyraďovaní absolventov. Tak i na našej fakulte vo štvrtok dňa 26. júna t. r. Podľa tradície bola ráno odslúžená sv. liturgia a ďakovný moleben. Slúžil Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, d. o. prot. ThDr. A. Mihaľov, dekan PBF, a otci profesori.

Sám slávnostný akt ukončenia školského roku sa konal v aule fakulty. Prodekan fakulty prot. dr. Št. Pružinský po štátnych hymnách a modlitbe slávnosť otvoril, privítal hostí na čele s Preosvietenými vladykami, riaditeľmi Eparchiálnych rád a inými. Potom odovzdal slovo dekanovi fakulty, prot. dr. A. Mihaľovi, ktorý predniesol slávnostný prejav (uvádzame nižšie). Po prejave o. prodekan previedol akt odovzdania absolventských diplomov. Všetci potom srdečne blahoželali našim absolventom a želali im veľa úspechov na ich pôsobiskách a o. dekan fakulty im daroval cirkevné knihy a sv. ikony na pamiatku pre nich tak významného dňa.

Potom bol prečítaný pozdravný list od Jeho Blaženstva metropolitu Doroteja (uvádzame na inom mieste). Obaja naši vladykovia otcovskými slovami blahoželali absolventom i študentom, ktorí sa po prázdninách znovu vrátia na svoju Alma mater.

Ani tohto roku nezabudol na našu fakultu d. o. prot. dr. A. J. Novák, kancelár Metropolitnej rady v Prahe, ktorý tiež zaslal blahoprajný list.

O. o. prot. P. Spišák, riaditeľ ER Prešov, blahoželal úprimne v mene duchovenstva prešovskej eparchie i v mene svojom. Okrem iného povedal, že absolventi vlastne dnes oslavujú akési dožinky, lebo päť rokov siali semená náuky do svojich hláv, ale teraz zbierajú plody. Za hostí prehovoril d. o. prot. D. Schudich, býv. gen. vikár prešovskej eparchie.

Napokon prehovoril o. prodekan, ktorý za absolventov poďakoval a pripomenul, že všetci, ktorí dnes blahoželali, mali jednu spoločnú pravdu, lebo dnes je pravoslávny duchovný z každej strany obkolesený inovercami, preto musí byť dobre pripravený, musí dobre poznať Písmo sv., dogmatiku, musí byť dobrým kazateľom, znalcom cirkevnej histórie, aby mohol obhajovať pravdy sv. pravoslávia.

Za absolventov poďakoval profesorom a zamestnancom o. M. Petrovka, ktorý okrem iného povedal: „Dnes natrvalo odchádzame z našej fakulty, ale vždy sa sem chceme vracať s prosbou o pomoc a radu v našich ťažkostiach, ktoré nás azda čakajú na našich farnostiach".

Záverečné slovo povedal dekan fakulty, prot. dr. A. Mihaľov, ktorý poďakoval štátnej správe za finančnú pomoc pri vydržiavaní študentov v internáte a Preosvietenému vladykovi Nikolajovi a tým duchovným, ktorí získali nových kandidátov na štúdium bohoslovia.

Slávnosť bola ukončená modlitbou, v ktorej všetci prítomní ďakovali Bohu za všetko, čím obdaroval v priebehu minulého školského roka učiteľov i žiakov a prosili do ďalšieho života fakulty Jeho milosť, lásku a požehnanie.

R. F.

Pozdravný list

PRAVOSLÁVNEJ BOHOSLOVECKEJ FAKULTE V PREŠOVE

Drahí otcovia a bratia profesori, milovaní mladí bratia študenti a absolventi!

Starostlivosťou Božej prozreteľnosti po tieto dni študijný rok 1973/74 končíte. Bilancujete svoju činnosť, ktorá sa skladala v uplynulých mesiacoch z prednášok profesorského zboru, kým študenti študovali systém bohovedy. Hoci ešte nemám výsledok, predsa nik z nás nepochybuje, že ste pracovali dobre, takže môžem povedať slovo nášho Spasiteľa, ktorý povedal: **„Poďte sami na osamelé miesto a odpočiňte si trochu"** (Marek 6, 31). Prozreteľnosť nášho Pána, ktorý sa stará o človeka, ako vidieť, vyžaduje úsilie o záležitosti duchovné, ale tiež odporúča po únave určitý odpočinok na prospech zdravia tela i duše.

Prechádzate systematickou prípravou na svoje budúce pastierske povolanie v lone matky-cirkvi pravoslávnej. Pripravený duchovný pracovník je veľmi dôležitý. Vzdelanie potrebuje na to, aby ako duchovný kázal, poučoval, pastoroval a vyzýval veriacich k láske, znášanlivosti, musí mať vždy jasne pred očami. pokoju a spravodlivosti. Tento cieľ Každý osobný nedostatok alebo chyba by mohla zviesť z cesty i ostatných. Zásadou dobrého kňaza v našich dňoch je, aby žil spoločne s ľudom, jeho záujmami a duchovnými i pozemskými potrebami, aby vždy kráčal s ľudom.

Každodenný život kypí okolo nás vďaka svornosti občanov našej vlasti. Našou vlasteneckou povinnosťou je, aby sme prispievali ku gigantickým výsledkom spoločnej práce. Táto práca bude rozkvitať, ak nám bude zabezpečený pokojný život a spolupráca v rámci našej socialistickej krajiny. Z toho vidíte, akou dôležitou je Kresťanská mierová služba, na ktorú sa máme sústrediť.

Pán Boh zaplať Vám za Vašu učiteľskú a študijnú prácu. Nech Vám dožičí nové načerpanie síl k jej pokračovaniu ako v činnej pastierskej službe, tak aj v budúcom školskom roku!

S arcipastierskym požehnaním

† **Dorotej,**
metropolita pražský a celého Československa

PRÍHOVOR DEKANA PBF ThDr. prot. A. MIHAĽOVA, PREDNESENÝ PRI PRÍLEŽITOSTI UKONČENIA ŠK. ROKU 1973/74 NA PBF DŇA 27. JÚNA T. R.

Vážené slávnostné akademické zhromaždenie!

Je už vžitou tradíciou, že ukončenie školského roku na našej fakulte robíme slávnostne, spoločne sa tešiac z celoročnej práce na nive duchovnej osvety.

Dnešná chvíľa je pre nás o to radostnejšia, že z absolventov už traja prijali kňazské svätenie a dvaja dokonca už majú svoje duchovné stáda. My, učiteľský kolektív, poslucháči a zamestnanci našej Alma mater môžeme vás z celého srdca pozdraviť a zaželať vám mnoho Božej milosti na vašej šľachetnej ceste služobníkov našej cirkvi, ktorí zoberú svoj kríž a budú nasledovať Spasiteľa. Cesta za Isusom Christom vedie len k jedinému cieľu, do Jeho kráľovstva. Nazdávam sa a verím, že aj štvrtý absolvent zostane verný pravoslávnej vierouke a bude nasledovať svojich spolubratov.

Súčasne blahoželám našim najmladším, ktorí dnes dosiahli hodnosti pravoslávneho bohoslovca, keďže s úspechom zmaturovali.

Dnes keď z milosti Božej slávnostne končíme školský rok, chce sa mi okrem iného pripomenúť, že náš ľud tiež žije v slávnostnej nálade a v prípravách dôstojných osláv 30. výročia SNP. Je to mimoriadne významná udalosť i pre nás, pravoslávnych veriacich a poslucháčov našej fakulty, že z krvi vlastencov-hrdinov zrodila sa sloboda aj pre našu pravoslávnu cirkev, ktorá bola zaznávaná a v Čechách a na Morave počas okupácie dokonca zlikvidovaná. Bez rozdielu národnosti, Slovák, Čech, Rusín či Ukrajinec, všetkých spájala láska k vlasti a nenávisť voči fašistickým okupantom. Všetci ako jeden povstali proti fašizmu, čo vyústilo do Slovenského národného povstania, ktoré sa začalo 29. augusta 1944.

Toto slávne povstanie prešlo do dejín a budú ho spomínať všetky generácie ako medzník novej éry, novej sociálnej štruktúry, jasnej perspektívy svetlej budúcnosti. Dejiny nám dosvedčia, ako náš národ žil, že vždy bolo dosť ukrivdených a potláčaných. Z krvi a ohňa sa rodila sloboda, preto ju treba chrániť, treba chrániť mier a krásnu budúcnosť bez vykorisťovateľov a vykorisťovaných. Plamenná výzva básnika Sládkoviča „Mor ho! Detvo môjho rodu, kto kradmou rukou siahne na tvoju slobodu" nech aj nás oživuje a posilňuje naše vlastenecké city v súčasnosti i v budúcnosti.

Drahí bratia poslucháči!

Onedlho sa rozídete do svojich domovov, preto sa vás pýtam: ponesiete svoj kríž na nive Hospodinovej ochotne? Pamätajte, že bez Božej pomoci by ste ho ťažko mohli niesť. Keď opustíte brány tejto duchovnej ustanovizne, pomôže vám len vrúcna modlitba, lebo kedysi dávno posilňoval Boh proroka Izaiáša slovami: „Neboj sa, lebo ja som s tebou, nepozeraj ustrašene vôkol seba, lebo ja som tvoj Boh. Posilním ťa a pomôžem ti a podopriem ťa svojou spásonosnou pravicou" (Iz. 41, 10). Tak posilní Hospodin i vás. Napomínam vás však, najmä vás, bratia absolventi, majte lásku medzi sebou, aby táto láska ohrievala i vašu pastvu, lebo Spasiteľ povedal: „Po tom poznajú všetci, že ste moji učeníci, keď budete mať lásku medzi sebou" (Ján 13, 34—35). Majte na mysli, že ste Božími služobníkmi nielen pred prestolom, ale všade a vždy, aj na mieste pre kňaza neprístojnom. Stále sa vzdelávajte, aby ste boli pravými učiteľmi veriaceho ľudu. Bojte sa Boha, lebo stále ste pred Jeho tvárou. Majte úctu k predstaveným, vážte si seberovných, buďte dobrými otcami duchovnými svojim veriacim. Buďte múdri, nehanbite sa za kríž Christov, milujte Boha a služte mu z celého srdca.

Na ceste za Christom sa stretnete i s nepochopením zo strany dietok Božích, s nevďačnosťou, lebo človek považuje všetko čo sa mu dáva za prirodzené. Učme náš veriaci ľud, že Boh dáva chlieb každodenný každému bez rozdielu, lenže na rozdiel od iných ho máme my prijímať s vďakou, pokáním a službou svojmu blížnemu. Toto bude kľúčom k srdcu tých, ktorí sa spoliehajú len na vlastné sily bez Božieho požehnania.

Nech dobrotivý Pán, na vinicu ktorého odchádzate verne a oddane slúžiť, vás svojou prebohatou milosťou vedie a žehná, aby vaša práca vždy slúžila pre slávu Jeho mena, na radosť a pokoj veriaceho ľudu, pre mier vo svete. Končím svoj príhovor slovami sv. ap. Pavla: *„Čokoľvek robíte, robte všetko na slávu Božiu"* (1 Kor. 10, 31).

S KMK do Fínska

Kresťanská mierová konferencia si v priebehu svojej existencie získavá priateľskú vážnosť v mnohých krajinách sveta. Jej medzinárodný sekretariát bol pozvaný na svoje zasadanie regionálnym výborom do Fínska v júni t. r. Pražský štáb konferencie cestoval na miesto určenia cez Moskvu. Z Prahy sme leteli do hlavného mesta ZSSR, kde nám pracovníčky zahraničného odboru patriarchátu umožnili kratší odpočinok v hoteli Rossija, z ktorého je prekrásny výhľad na Kremeľ a chrám Vasilija Blaženého. Večer 3. júna sme vlakom cestovali cez Leningrad, kde sme boli ráno, do Helsínk. Zasadanie sa konalo v inštitúte v Espoo pri Helsinkách, ležiacom pri mori. Boli tu všetky podmienky pre úspešnú prácu sekretariátu. Luteránsky biskup Vikström vykonal otváraciu pobožnosť s kázňou a potom sa začala práca zasadania na základe hlavného referátu generálneho tajomníka KMK dr. K. Totha. Vypočuli sme referáty o doterajšej činnosti, bola naplánovaná činnosť v budúcnosti. Stredom tejto činnosti bude zasadanie medzinárodného sekretariátu na Kube a pracovného výboru na Madagaskare na pozvanie tamojších pracovníkov KMK. Hlavnou témou fínskej schôdze bol problém európskej bezpečnosti a spolupráce v súvislosti s prebiehajúcou ženevskou konferenciou, ktorej tretia fáza má byť práve v Helsinkách.

Bola nám poskytnutá skvelá príležitosť navštíviť úradnú saunu v Königstedte. Potom sme si vypočuli referát p. Blomberga o hlavnej téme, ktorou bola ženevská konferencia so všetkými aspektami.

Tri dni práce rýchlo ubehli, i keď neboli ľahké. A už tu bola sobota 6. júna, keď sme opäť nastúpili do vlaku sovietskej železnice, ktorý nás viezol do Moskvy. Tu sme mali v nedeľu kratší odpočinok. Z okna hotelu sme sa pozerali na chrám Vzkriesenia, kde kedysi pôsobil nebohý prot. Pavel Sokolovský. Je to prvý chrám, ktorý v januári 1946 navštívila delegácia našej cirkvi, vyslaná na rokovanie o spolupráci s ruskou pravoslávnou cirkvou. Koľko spomienok mi prešlo mysľou!

Popoludňajšie lietadlo nás vrátilo do vlasti. I keď bol pobyt krátky, predsa zanechal v nás hlboké dojmy po stránke pracovnej i pobytovej.

Zástupcovia tretieho sveta referovali o príprave prvej ázijskej konferencie KMK, ktorá má byť v Indii, medzinárodný sekretár dr. Gajardo z Chile podal informácie o svojej nešťastnej vlasti, čo vyvolalo veľké pohnutie účastníkov. Stretli sme sa s fínskym duchovným našej cirkvi o. Longinom. Je veľmi zaujímavé, že pri vykopávkach sa nachádzajú byzantské pamiatky i v tejto severskej krajine. Tieto pamiatky sa úplne podobajú juhomoravským, čo potvrdzuje historické hľadisko, že Byzancia i v tejto krajine šírila kresťanskú vieru. Prekrásna je katedrála Zosnutia v Helsinkách. Nie veľmi početná fínska pravoslávna cirkev vyvíja veľkú činnosť pastiersku, najmä medzi

mladými ľuďmi. Je to dôkazom toho, že nezáleží na počte veriacich, ale na vlastnej cirkevnej práci. Naša čs. pravoslávna cirkev je trikrát tak veľká ako fínska, ale môže sa od tejto veľa učiť!

Osobne som sa na zasadnutí zúčastnil ako tlmočník a finančný referent hnutia. Upevnilo sa vo mne želanie, aby sme v našej cirkvi viac než doposiaľ sa venovali mierovej službe, najmä pokiaľ ide o našu mladšiu duchovenskú generáciu. V tomto smere máme veľa čo doháňať.

Prot. A. J. N.

Šesťdesiatročné jubileum

Dňa 18. júla t. r. sa dožil d. o. mitr. prot. Jozef ILJUK, spirituál Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove, šesťdesiatich rokov svojho plodného života.

Jubilant sa narodil v Chuste na Zakarpatsku. Teológiu študoval v Juhoslávii a 21. 8. 1939 bol vladykom Vladimírom Rajičom vysvätený na duchovného s umiestnením v Chuste. R. 1949 bol poverený funkciou okresného arcidekana. V tejto funkcii pracoval najmä na poli cirkevno-konsolidačnom medzi duchovenstvom a veriacimi. Za svoju oddanú prácu bol roku 1956 povýšený na protojereja. V roku 1957 bol vymenovaný za správcu pravoslávnej farnosti v Klokočove s filiálkami v Kusíne a Kaluži, okr. Michalovce. Na pútnickej farnosti Klokočov okrem svojich duchovenských povinností sa staral i o opravy chrámov a v r. 1966 sa pričinil o vybudovanie novej farskej budovy. V tom čase vykonával funkciu okr. arcidekana a r. 1965 bol vyznamenaný právom nosenia mitry a titulom mitroforného protojereja. V rokoch 1968—69, ako každý z nás, prežil tvrdé časy pre svoje pravoslávne náboženské presvedčenie. — Roku 1969 bol vymenovaný za predstaveného katedrálneho chrámu v Michalovciach, pričom súčasne vykonával naďalej arcidekanskú funkciu, a r. 1973 sa stal spirituálom na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove.

Pri príležitosti šesťdesiatich rokov života d. o. mitr. prot. Jozefa ILJUKA mu želáme veľa zdravia, spokojnosti a tvorivej sily do ďalších rokov jeho života i do ďalších rokov jeho duchovenskej činnosti, lebo vzácny jubilant oslavuje i 35. výročie svojho kňazského svätenia.

Na mnohaja i blahaja lita.

Zo života michalovskej eparchie

● V nedeľu dňa 2. júna t. r., **v deň sviatku Zostúpenia sv. Ducha, v pravoslávnom katedrálnom chráme v Michalovciach sa konali tradičné odpustové bohoslužby**, na ktorých sa zúčastnili v hojnom počte veriaci miestni i z okolia. **Archijerejskú sv. liturgiu odslúžil Preosvietený vladyka Cyril**, biskup michalovský, za asistencie d. o. Juraja Kocu z Haží-na, d. o. Štefana Horkaja, predstaveného katedrálneho chrámu v Michalovciach a za pomoci posluchačov Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove. Cirkevný spev viedol br. kantor Ján Fedor. Veľa veriacich pristúpilo k sv. spovedi a sv. prijímaniu. **Odpustovú kázeň predniesol d. o. Juraj Koco.** Po ukončení bohoslužieb Preosvietený vladyka Cyril blahoželal d. o. Štefanovi Horkajovi k jeho významnému životnému jubileu, 10. výročiu jeho vysvätenia na kňaza. Jubilanta srdečne pozdravili i prítomní duchovní s veriacimi a obdarovali ho kvetinami a darčekmi. D. o. Štefan Horkaj sa všetkým srdečne poďakoval. Na mnohaja lita!

● V nedeľu dňa 2. júna t. r. **v pravoslávnom chráme v Lastomíri bol odpust pri príležitosti chrámového sviatku Zostúpenia sv. Ducha.** Slávnostnú sv. liturgiu slúžil d. o. prot. Š. Mandzák z Bežoviec a správca miestnej farnosti d. o. Juraj Cap.

● V nedeľu dňa 2. júna t. r. **pravoslávni veriaci z Úbreža a okolia oslávili tiež svoj chrámový sviatok — Zostúpenia sv. Ducha.** Slávnostnú sv. liturgiu slúžil d. o. Ján Holonič zo Šamudoviec spolu so správcom miestnej farnosti d. o. Jánom Mantičom. Ľudový cirkevný spev viedol br. kantor Juraj Ivanko. Odpustovú kázeň predniesol d. o. Ján Holonič.

● V tú istú nedeľu **oslavovali Zostúpenie sv. Ducha ako svoj chrámový sviatok i veriaci v Cejkove.** V preplnenom chráme slúžil d. o. prot. J. Choma, predseda misijného odboru ER, za asistencie d. o. Mikuláša Sedlického zo Zemplínskeho Hradišťa. Spev viedol br. kantor Gejza Šiket. I tu pristúpilo veľa pravoslávnych veriacich k sv. spovedi a sv. prijímaniu. Kázal d. o. M. Sedlický.

● **I v Koňuši oslávili dôstojne Zostúpenie sv. Ducha. Odpustové bohoslužby tu slúžil d. o. Juraj Mitrik,** ktorý tiež predniesol slávnostnú kázeň.

● Zostúpenie sv. Ducha a súčasne svoj chrámový sviatok oslávili 2. júna t. r. i pravoslávni veriaci z Kráľoviec. Slávnostnú sv. liturgiu tam slúžil d. o. Michal Spišák, správca pravoslávnej farnosti Košice.

● V nedeľu dňa 30. júna t. r. **v pravosl. chráme v Markovciach sa konal odpust na počesť sv. apoštolov Petra a Pavla,** na ktorom sa zúčastnilo množstvo pravoslávnych veriacich miestnych i z okolia. **Slávnostnú sv. liturgiu slúžil d. o. prot. Juraj Lovič z Falkušoviec** a miestny duchovný d. o Michal Fedič. Kázal d. o. J. Lovič.

● **V nedeľu dňa 23. júna t. r. v pravosl. chráme v Pozdišovciach sa konal odpust za účasti mnohých veriacich miestnych i z okolia.** Slávnostnú sv. liturgiu **odslúžil d. o. prot. Juraj Lovič a správca miestnej farnosti d. o. Andrej Fejo.** Ľudový spev viedol br. kantor Andrej Čižmár. Slávnostnú kázeň predniesol d. o. prot. J. Lovič.

● V nedeľu dňa 30. júna t. r. **bol odpust v Brezine pri príležitosti sviatku sv. ap. Petra a Pavla.** Na odpuste sa zúčastnilo množstvo pravoslávnych veriacich miestnych i z okolia. **Odpustové bohoslužby vykonal d. o. prot. J. Choma a správca miestnej farnosti d. o. Juraj Kačala.** Veľa veriacich pristúpilo k sv. spovedi a sv. prijímaniu. Príležitostnú kázeň predniesol d. o. prot. J. Choma.

POSMRTNÁ SPOMIENKA

Prostredníctvom dennej tlače sa občania mesta Prešova, okolia, ba celej našej vlasti dozvedeli o tragickej udalosti, ktorá postihla Prešov dňa 13. júna 1974 o 15.30 hod. Vtedy došlo k výbuchu, ktorý demoloval blok B 1 na Zápotockého ulici. Vďaka rýchlemu zásahu VB, Požiarneho útvaru, pracovníkov zdravotníctva a Dopravnomechanizačnej správy Pozemných stavieb, začali sa okamžite záchranné práce, lebo v tejto časti bloku bývalo 6 rodín, spolu 20 osôb. Hneď v prvých hodinách sa podarilo vytiahnuť z trosiek 13 osôb, avšak z nich 9 osôb už nežilo. A práve medzi týmito obeťami boli i dve mladé pracovníčky našej Pravoslávnej bohosloveckej fakulty — HELENA PAULIŠINCOVÁ, rod. Novická, ktorá sa narodila 7. 7. 1949 v Drienici, a HELENA KUNDRACIKOVÁ, nar. 8. 12. 1949, pôvodom z Bajeroviec. Táto rana sa dotkla nielen našej fakulty a najbližších príbuzných oboch menovaných, ale všetkých tých, ktorí ich poznali. Odišli od nás v najkrajšom rozkvete svojho života, vo veku nedožitých 25 rokov. Obidve Helenky boli verné priateľky a dobré spolupracovníčky a boli tiež dobrými veriacimi pravoslávnej cirkvi.

Nebohú Helenu Kundracikovú previezli dňa 14. júna t. r. do jej rodnej obce — Bajeroviec — kde sa na pohrebných obradoch zúčastnili profesori, poslucháči a všetci zamestnanci fakulty a široký okruh jej príbuzných a známych miestnych i z okolia. Obrady samotné odslúžili títo duchovní: ThDr. mitr. prot. A. Mihaľov, dekan PBF, mitr. prot. Jozef Iljuk, spirituál PBF, d. o. Milan Gerka, odb. asistent PBF, d. o. prot. Michal Kopčík, účtovník ER, d. o. prot. Jozef Frický, správca miestnej farnosti, d. o. Juraj Jura, správca farnosti Lomné, t. č. bytom v Bajerovciach. Rozlúčkovú kázeň na dvore pred domom nebohej predniesol miestny duchovný d. o. prot. J. Frický. V chráme za PBF v mene všetkých zamestnancov fakulty sa rozlúčil jej dekan dr. prot. A. Mihaľov. V slove na rozlúčku obidvoch duchovných otcov bola zvýraznená myšlienka, že všetci prítomní, ktorí sa zúčastnili na tomto smútočnom zhromaždení, vyjadrujú úprimnú sústrasť nad stratou dcéry jej rodičom, súrodencom, príbuzným a známym v nádeji, že táto je pred tvárou všemohúceho Pána Boha večne živá a že ju Isus Christos za jej dobré skutky, dievčenskú láskavosť a svedomitosť odplatí večnou blaženosťou a že so svetlým vencom Otca nebeského bude čakať na príchod svojich rodičov, s ktorými ešte ani nemala času plne sa radovať v pozemskom živote a odplatiť im ich rodičovskú lásku.

Pohreb nebohej Heleny Paulišincovej sa konal 18. júna t. r. v Prešove, kde bývala u rodičov svojho manžela, s ktorým sa zosobášila pred necelým rokom. V ten istý deň boli pochované i ostatné obete výbuchu. Po spoločnej občianskej rozlúčke na veľkom priestranstve pred budovou prešovského cintorína, kde sa s obeťami tragédie za MsNV rozlúčil podpredseda MsNV Ing. P. Kováč, za účasti tisícov Prešovčanov, sa potom konali cirkevné obrady na cintoríne, a to pri troch rakvách, v ktorých tíško odpočívali telá Helenky, jej svokry a jej švagra. I tento pohrebný obrad bol vykonaný profesormi PBF, a to prodekanom ThDr. prot. Štefanom Pružinským, spirituálom mitr. prot. Jozefom Iljukom a správcom prešovskej farnosti prot. Romanom Ferencom. Keďže jej nebohí príbuzní boli katolíckeho vierovyznania, pohreb sa konal za spoluúčasti duchovných rím.-kat. cirkvi, na čele s vd. p. kanonikom Šestákom.

V mene nebohej sa rozlúčil s uboleným manželom, jej rodičmi a príbuznými prodekan PBF ThDr. prot. Š. Pružinský. Snažil sa v kázni zmierniť hlboký žiaľ a bôľ pozostalých najmä slovami sv. evanjelia: „Amiň, amiň, hlahoľu vam, jako slušajaj slovese mojeho i virujaj poslavšemu mja imať život vičnyj . . .“

Po pohrebnom obrade sa smútočný sprievod odobral k rodinnému hrobu za spevu smútočných piesní našich bohoslovcov. Pri hrobe taktiež boli a pohrebné obrady vykonávali spoločne i rím.-kat. duchovní. Nad otvoreným hrobom sa rozlúčil s nebohou Helenkou dekan našej fakulty ThDr. prot. A. Mihaľov, ktorý sa nebohej poďakoval za jej obetavú prácu a ochotu pri plnení všetkých povinností ako zamestnankyne fakulty. Odkázal nebohú na sväté modlitby, ktoré sú liečivým balzámom blaženého pokoja na ceste do večného života. Po rozlúčke s nebohým švagrom Helenky za závod ZVL, kde pracoval, sa pohrebné obrady skončili.

Odprevadili sme dva mladé životy s hlbokou ľútosťou nad ich nečakaným tragickým odchodom. Pred pár dňami boli ešte medzi nami, radovali sa zo života, dúfali v budúcnosť, ktorá ich čaká, statočne pracovali a zapájali sa do spoločenského diania našej spoločnosti.

Naša pravoslávna cirkev nezabudne na naše dve Helenky a my, duchovní, budeme vo svojich modlitbách spomínať ich mená pri každej sv. liturgii. Nech im dá Pán Boh večné odpočinutie, nech ich ochraňuje Matka Božia: „Spasaj nadijuščyjasja na Ťa, mati nezachodimaho solnca, Bohoroditeľnice: umoli molitvami tvojimi preblahaho Boha upojiti molimsja, nyni prestavšichsja, idiže upokojevajutsja pravedny dusi . . .“

Vičnaja pamjať, blaženyj pokoj!

prot. M. Kopčík

POSMRTNÁ SPOMIENKA

Dňa 13. mája 1974 **odovzdala svoju dušu Stvoriteľovi sestra MÁRIA HREŇKOVÁ, rod. Osifová, vo veku 66 rokov.** Nebohá pochádzala z Krčavy, okr. Michalovce, a svojím zbožným životom húževnato podporovala pravoslávnu cirkev, starala sa o chrám Boží. Tým si získala dôveru a úctu a mnohí veriaci ju prišli i z okolia odprevadiť na jej poslednej ceste. Pohrebné oprady vykonal d. o. Juraj Mitrik.

Vičnaja pamjať i blaženyj pokoj!

Prot. J. Frický

PREŠOV: Pravoslávne deti po prvej sv. spovedi

Zo života prešovskej eparchie

Archijerejská sv. liturgia

● V nedeľu dňa 23. 6. t. r. **Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, odslúžil v katedrálnom chráme v Prešove archijerejskú sv. liturgiu** za spoluslúženia d. o. prot. J. Kuzana, predstaveného katedrálneho chrámu, a d. o. prot. J. Iljuka, spirituála PBF. Nedeľnú kázeň na tému sv. evanjelia predniesol d. o. prot. J. Kuzan.

Pracovná porada

● Dňa 12. 6. t. r. **sa konala pracovná porada pravoslávneho duchovenstva okresov Prešov, Spišská Nová Ves, Poprad a Banská Bystrica.** Porady sa zúčastnili predstavitelia Eparchiálnej rady na čele s Preosvieteným vladykom Nikolajom. **Poradu viedol d. o. arcidekan ThDr. Št. Pružinský,** ktorý taktiež predniesol referát na liturgickú tému. Druhý otec arcidekan, J. Frický, predniesol referát na tému mierovú a oboznámil prítomných s dôležitými a aktuálnymi otázkami u nás i vo svete. Po diskusii k referátom sa rokovalo o aktuálnych otázkach zo života jednotlivých farností a prítomní si vytýčili plán práce pre budúce obdobie.

R. F.

Životné jubileum

Brat **ANDREJ SABOVIK zo Stretávky, okr. Michalovce, dlhoročný kantor, člen Metropolitnej rady pravosl. cirkvi v Prahe, člen Eparchiálnej rady pravosl. cirkvi v Michalovciach, sa dožil dňa 6. augusta 1974 sedemdesiatich piatich rokov svojho života.** Náš jubilant pochádza zo Stretávky, tu sa narodil, vyrástol a dnes tu prežíva svoj zaslúžený odpočinok na dôchodku. Ani choroba, ktorú prekonal v poslednom čase, nezlomila jeho elán a záujem o pravoslávnu cirkev, v ktorej pracuje ako funkcionár od roku 1950. Je jedným z delegátov, ktorý bol na historickom Prešovskom sneme 28. apríla 1950, kedy bola u nás zrušená únia s Vatikánom a naši gréckokatolícki bratia sa zjednotili s východnou pravoslávnou cirkvou. Brat Andrej prežíval s našou cirkvou všetky jej radosti, ale i utrpenia z roku 1968. Okrem svojej cirkevnej práce dlhé roky pracoval ako funkcionár JRD, kde vynikol ako známy pestovateľ kukurice na Zemplíne a kde sa mu dostalo nejedného ocenenia jeho práce. I od našej cirkvi bol vyznamenaný. Priali by sme si, aby tieto skromné riadky boli vyjadrením našej vďaky za jeho prácu v prospech pravoslávnej cirkvi v Československu i v Michalovciach.

Želáme Vám, milý náš jubilant, brat Andrej, ešte veľa zdravia, síl, úspechov a radosti osobnej i radosti z rozkvetu pravoslávnej cirkvi na Zemplíne.

Na mnohaja i blahaja lita!

Štefan Horkaj, duchovný, člen ER v Michalovciach